

### **Anotace rozsudku ze dne 23. října 2012 ve věci č. 19127/06 – Jucha a Žak proti Polsku**

Senát čtvrté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že odsouzením stěžovatelů (novinářů) za trestný čin pomluvy (politika) došlo k porušení práva stěžovatelů na svobodu projevu chráněného článkem 10 Úmluvy. Soud stěžovatelům přiznal dohromady náhradu nemajetkové újmy ve výši 2 380 eur.

#### (i) Okolnosti případu

Stěžovatelé (novinářka a editor polského týdeníku) zveřejnili v roce 2004 několik kritických článků, které se zabývaly činnostmi Marka C., radního města Tarnów. Tyto články obsahovaly tato témata: a) informace týkající se soudního řízení proti radnímu, ve kterém byl uznán vinným z trestného činu pomluvy; b) problematické okolnosti týkající se financování jeho prezidentské kampaně; c) nařčení, že radní zveřejnil několik důvěrných informací.

Proti stěžovatelům bylo zahájeno řízení pro trestný čin pomluvy. Vnitrostátní soudy dospěly k následujícím závěrům: ad a) stěžovatelé neuvedli, že se jednalo o rozhodnutí soudu prvního stupně, které nebylo konečné, přičemž navazující řízení bylo podmíněně zastaveno; ad b) nebylo prokázáno, že by radní osobně porušil ustanovení volebního zákona (nesrovnalosti se vztahovaly spíše k jeho volební komisi jako celku); ad c) stěžovatelka nebyla oprávněna tuto informaci šířit, jelikož ve věci zveřejnění důvěrných informací nebylo vůbec zahájeno soudní řízení. Na základě těchto závěrů vnitrostátní soudy shledaly stěžovatele vinnými z trestného činu pomluvy, jelikož tvrzení žalobců byla nepravdivá nebo zkreslená natolik, že překročila meze přípustné kritiky. Články stěžovatelů narušily důvěru veřejnosti v radního, protože usilovaly o jeho vyobrazení jakožto pachatele tří konkrétních trestných činů, což vnitrostátní soudy dovodily mimo jiné z titulku článku: „Radní – Pachatel?“. Stěžovatelé své odsouzení odmítali z důvodu porušení svobody projevu.

#### (ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

##### *K tvrzenému porušení čl. 10 Úmluvy*

Zásah do svobody projevu může být ospravedlněn na základě čl. 10 odst. 2 Úmluvy. Soud proto zkoumal, zda bylo odsouzení stěžovatelů a) stanoveno zákonem, b) směřovalo k cíli uvedenému v čl. 10 odst. 2, c) bylo nezbytné v demokratické společnosti.

Odsouzení stěžovatelů se zakládalo na § 212 trestního zákoníku, bylo tedy zákonné, a jeho cílem byla ochrana pověsti, což je legitimní cíl ve smyslu čl. 10 odst. 2 Úmluvy.

Soud připomněl, že výkon funkce veřejného činitele spolu s otázkami jeho osobní integrity je záležitostí obecného zájmu společnosti. Radní je volený zástupce veřejnosti, který vědomě a nevyhnutelně činí každý svůj projev a skutek veřejným a přístupným kontrole veřejnosti, zejména prostřednictvím tisku. Především z těchto důvodů musí projevit větší úroveň tolerance vůči této kritice nežli ostatní občané (srov. např. *Lingens proti Rakousku*, č. 9815/82, rozsudek ze dne 8. července 1989). Soud dále připomněl, že stěžovatelé jsou novináři. Tisk hraje v demokratické společnosti klíčovou roli „veřejného hlídacího psa“. K přijetí opatření majícího dopad na tuto úlohu tisku tedy musí existovat zvláště silné důvody [srov. např. *Oberschlick proti Rakousku* (č. 1), č. 11662/85, rozsudek ze dne 23. května 1991].

Soud odmítl argumentaci vnitrostátních soudů pro jejich restriktivní a formalistický přístup. Stěžovatelé nepochybili, když uvedli, že radní byl soudem shledán vinným z pomluvy, přestože nezmnili, že se jednalo jen o rozsudek soudu prvního stupně. Dle Soudu se lze oprávněně domnívat, že radní byl alespoň politicky odpovědný za finanční nesrovnalosti své prezidentské kampaně, byť jeho přímá osobní odpovědnost nebyla potvrzena. Soud dále

konstatoval, že stěžovatelé získali dostatečné množství informací, ze kterých logicky vyvodili, že radní porušil zákon. Hlavním záměrem stěžovatelů tak byla snaha zveřejnit podezřelé jednání radního, nikoliv jej pomluvit jakožto pachatele. Stěžovatelé vykonávali svou činnost v dobré víře s cílem dodržet novinářskou etiku a poskytnout čtenáři přesné a spolehlivé informace. Stěžovatelé při tvorbě svých článků kontaktovali nemalý počet spolupracovníků a kolegů (politiků) radního za účelem získání objektivního pohledu na případ. Sám radní odmítl (na výzvu stěžovatelů) vyjádřit se ke skutečnostem, které byly předmětem kritiky. Vnitrostátní soudy posoudily jen některé pasáže textu, aniž by zvážily aktivity radního v celé šíři. Soud také zmínil negativní hodnocení radního, které je obsaženo v prohlášení městské rady podepsané 34 radními. Radní Marek C. byl velmi rozporuplnou osobou místní politické scény a byl tudíž povinen snášet vyšší míru kritiky než ostatní politici (srov., *mutatis mutandis*, *Lombardo a ostatní proti Maltě*, č. 7333/06, rozsudek ze dne 24. dubna 2007). S ohledem na zásadní úlohu tisku v demokratické společnosti, byl zásah nepřiměřený sledovanému cíli. Právo na svobodu projevu stěžovatelů (čl. 10 Úmluvy) tedy bylo porušeno.